نمره ۲۳۱ ایکنجی دوره

جمعه ۳۱ خرداد ۱۳۲۵

قیمتی ۵۰ دینار

آبونه	ایلیك	۱۲۰	ریال
۶	آیلق	۶۵	۰
۳	۰	۳۰	۰

مدیر: قتحی خشکنابی

اداره‌نین محلی ستارخان خیابانی

آذربایجان

بو روزنامه آذربایجان دموکرات فرقه سینین اورغانیدر

تبریز رادیوسینین مخبری ایله آقای پیشه‌وری‌نین مصاحبه‌سی

بوگون گون اورتادن قاباق مخبریمیز فرقه‌نین مرکزی کمیته‌سینین بناسیندا آقای پیشه‌وری ایله آشاغیداکی موضوعلر مصاحبه ایتمیشدر.

مخبر ـ بعضی طهران روزنامه‌لری سیزین ملی حکومت باشیندان چکیلمه‌گیزی استعفا آدلاندیر. حالبو اونا آیری جور معنا ویریب خلقی مأیوس ایتمگه چالیشیلار ـ رادیو کمیته‌سی خواهش ایدیر بو خصوصدا اوز نظروزی بیان ایده‌سیز.

آقای پیشه‌وری ـ منیم حکومت ایشلریندن چکیلمگیم گورونور طهران روزنامه‌لریندن علاوه بعضی علاقه‌مند یولداشلاریمیز طرفیندن داخی یاخشی تفسیر اولونمامیشدر ـ حتی بعضیلری اونی سیاستدن کناره چکیلمك یا نهضتیمیزدن منصرف اولماق کیمی باشچیلیق افتخاریندن صرفنظر ایتمك کیمی تلقی ایدیرلر. بو ایسه دوغرو دگلدر. من خلقیمیزین بویونوما قویدوغی مقدس و اهمیتلی وظیفه‌نی ایندی‌یه قدر وجدان و صمیمیتله اجراء ایتدیگیم کیمی بوندان صونرا دا اونی اجرا ایتمگه بویوندا هیچ بیر فداکارلیقدان مضایقه ایتمیه‌جگم. بو ساده بیر مسئله‌در گورونور نگرانلیغا گرفتار اولان مسلکداشلاریمیز نهضتیمیزین هدف و مقصدینی لایقنجه دوشونه بیلمه‌ییب ملی حکومت و ملی مجلسیمیزین معنا و تاریخی قیمتینی درك ایتمه‌ییبلرمیش، اگر اونلار بیزیم شعارلاریمیزی و فرقه‌میزین مرامنامه‌سینی دقیق بیر صورتده اوخویوب آنلامیش اولسایدیلار بیلمیش اولاردیلار که بیزیم مقصدیمیز ایراندان آیریلیب یئنی بیر مستقل دولت وجوده گتیرمك دگلدر ـ من آذربایجان روزنامه‌سینین بیرینجی نمره‌سینده یازمیشدیم: ایران ایکی یول آیریجینده‌در، بو یوللاردان بیری ارتجاع و دیکتاتورلیق، ایکینجیسی آزادلیق و دموکراتلیق یولیدر. آذربایجان آزادلیق یولینی انتخاب ایتمیشدر. اگر تهران ارتجاع یولینی انتخاب ایدرسه بیزیم اونونله ایشیمیز یوخدر، بیز دوغدیغیمیز یولی تعقیب ایده‌جه‌ییك. متأسفانه آقای قوام السلطنه کابینه‌سی تشکیل اولان گونه‌دك طهران ارتجاع و دیکتاتورلق ایله گیدیردی اونا گوره‌ده بیز انتخاب ایتدیگیمیز یولی مستقل صورتده ادامه ویرمگه مجبور ایدیك. بئله بیر یولدا البته یاشیمیز، تشکیلاتیمیز، انتظامیمیز ایره‌لی گتمك اولمازدی، طهران که بیزی تانیماق، بیزیم ایسته‌دیگلریمیزه قولاق آسماق، بیزیم آرادلیغیمیزی تأمین ایتمك ایسته‌میردی. ارتجاعی حکومتلر که بیزی اوز حالیمیزا بوراخمیا جاقلار ایدی، ناچار بیز گرك اونلار ایله مبارزه ایتمك و عین زماندا امنیتی و آسایشی ساخلاماق همچنین ملی نهضتیمیزدن خلقین آسایشی ایچون رسمی بیر دولت تشکیلاتی یاراتماغا گرك اقدام ایده ایدیك. ملی حکومت و ملی مجلسده بو مقصدیله وجوده گلمیشدی، بو مؤسسه‌لر آیری بیر تعبیر ایله دیمك اولارکه انقلابی مؤسسه‌لر ایدی که بوگونکی موقعیتلری الده ایتمك ایچون تأسیس اولونمیشدی. من خاطرجمع ایدیرم آنلاشمای دوام ایدن مبارزه میدانیندا نه تك آذربایجان بلکه بوتون ایراندا بو تشکیلاتین فعالیتی اولونمادیلماز نتیجه‌لر ویرمیشدر، من اینانیرام که بوتون ایران جماعتی حکومت ملی‌میزین باشلادیغی بویوك اصلاحاتین ثمره‌لریندن استفاده ایده‌جك، اونا نسبت احترامی داها آرتیق اولاجاقدر. من انتخاریله دییه بیلیرم که بو ملی حکومتین باشیندا دوردیغم زمان خلقیمیزین منه اولان اعتمادیندان حد اکثر استفاده ایدیب اونلارین آرزولارینی حیاته کچیرمگه وار قوه سیله چالیشدیم هامو یه بللی‌در. فکر ایدیرم اولوز ایللیك سیاسی و اجتماعی تجربه‌م و اوزون مدت مشغول اولدیغیم یازیچیلیق معلوماتی بو بویوك ایشده تأثیرسیز قالمامیشدر، ایندی ایسه نهضتیمیز یئنی بیر شکل آلمیشدر، آقای قوام السلطنه اوزونین تجربه...

روس خلقینین بویوك صنعتکاری ماقسیم غورکی

ماقسیم غورکی و رومن رولان (۱۹۳۵ ـ نجی ایل موسقوادا)

ماقسیم غورکینین یارادیجیلیق تاریخینده اولدوقجه اهمیتلی بیر دونوش اونین «اوزا» عنوانلی اثری ایله باشلانیر. بورادا غورکی آرتیق تیپلر قوردوقلوغیندن مختلف تیپلرینی تحلیل و تصویر ایتمگه باشلاییر. یازیجی بو اثرینده او زمانکی روس بورژوازیاسینین گئنیش سیاسی مرامنامه سینی ویرمکده‌در.

اوبرازلی ایله بورژوا آزیا اکثرینین و اخلاقین سوله‌ییلیگینی آچیب افشاء ایتمیشدر. بوندان باشقا بو اثرده یازیجی انقلاب ایللرینده‌کی بورژوا آزیا خاینلارینین بوتون سیاسی محدودلیغینی و تاریخی کوتولوگونو بویوك بیر مهارتله گوستریر.

۱۹۰۲ ـ نجی ایلده یازدیغی «حیاتین دیبینده» اثرینده غورکی روماتیك اوبرازلارینا قیمتلی بدیعی بیرلیك ویرمیشدیر. «حیاتین دیبینده» اجتماعی اهمیتی، اوبرازلارین زنگینلیگی و دیرلیگی اعتباریله دیمك اولار که غورکینین ایلك

بقیه‌سی ۳ نجی صفحه‌ده

اوزین گورکملی سیمالاریندان بیری «مایاکین» اوز بورژوا مفکوره سینی ایضاح ایده‌رك دییر:

«انسان یئر اوزونده حیات قورماق ایچون تعیین ایدیلمیشدر. انسان قاییقدر (سرمایه، پول) او، حیات کیمی مردار میس قوشلارلا ایگیلردن عمله گلیر. حیاتا چیخدیغیندن. انه گنجدیکجه بوپارا اوزونه بیر آز پی بیر آزدا یاغ «تر» بیرده گوزیاش چکیر. اوندا گیجیك بیر روحلا گیجیك بیر عقل عمله گلیر، بیرده باخیرسان، قیمتی بیر قرونودر، اما گاه اون شاهی گاهدا یوز منات اولور. بوندا هر بیر قیمتدن ده یوخاری اولا بیلر. بونی معامله ویرمکلر، قایش گیره‌ر. حیات بیزیم هاموموزین قیمتینی بیلیر هرده وقتیندن اول بیزیم یوروشوموزی دایاندیرماز. دوستوم، هیچ بیر کس اگر عقلی ایسه اوز شهریه چالیشماز.»

سونرا ایسه اوز بورژوا آزیا اخلاقینی یایماق ایچون:

«هر کس اوزی ایچون یاخشی آرزو ایدیر بس بو یاخشی ندر؟ هاموداندا قاباقدا گیتمك هامودان اوجا اولماق. اودر که، هامودا حیاتدا بیرینجی یئر دوتماغا چالیشیر» ـ بوگونکی بو مصاحبتلر کاپین سحیفه‌لرینی دولدورماقدا بو رزو آزیا اخلاقینی اولوخوجولارین قارشیسیندا جانلاندیرماقدادر. غورکی مایاکینه

اعلان

آذربایجان مجلسینین عمومی اجلاسی یکشنبه گونی تیر آیینین ۲ ـ سینده تشکیل اولاجاق بوتون وکیللره اطلاع ویریلیر که بو جلسه‌ده حاضر اولسونلار.

آذربایجان مجلسینین دفتر رئیسی ـ میرمحمدعلی ـ ولائی

داخله خبرلری

سواد قورسلارینین صون امتحانلاری

معارف اداره سیندن ویریلن معلوماته گوره جمعه گونی خردادین ۳۱ ـ نده فردوسی مدرسه سی بناسیندا شهریمیزده‌کی بوتون سواد قورسلاریندا تحصیل ایدن محصللرین آخرینجی امتحانلاری باشلاناجاقدر.

متوسطه مدرسه‌لرینین شفاهی امتحانلارینا باشلاندی.

تبریزین بوتون متوسطه مدرسه‌لرینین ۳ نجی کلاسلاریندا تحصیل ایدن طلبه لرین شفاهی امتحانلارینا خردادین ۲۹ ـ سیندان سعدی مدرسه سی بناسینده شروع اولونموشدور.

نایب السلطنه چشمه سی تعمیر ایدیلمکده‌در

مجراسی و منبعی خراب بیر حالده گلن نایب السلطنه چشمه‌سینین مجراسی شهر اداره‌سی طرفیندن ایندی تعمیر ایدیلمکده‌در بونا گوره‌ده خردادین ۲۷ ـ سینده شهر اداره‌سینین تعیین ایتدیگی مامورلار چشمه‌نین اصلا حیدان توتری مجراسی محلینه گتمیشلردی بو چشمه‌نین تعمیری قورتاردیقدان سونرا شهریمیزین ماارالان محله‌سی و جنوب حصه سینین بیر قسمتی سوسوزلیقدان حتمی صورتده قورتولاجاقدر.

ستار خان دایراقلی تبریز شهر قومیته سینین تبلیغات شعبه سینده

۲۷ و ۳ ر ۲۵ ده تبریز شهر قومیته‌سی حوزه‌لرینین تبلیغات شعبه مدیرلری و حوزه دیوار غزته‌لری مسئول لاری‌نین اشتراکیله شهر قومیته سینین تبلیغات سالونوندا بیر اجلاس اولونموشدور.

بقیه‌سی ۴ نجی صفحه‌ده

دنیا خبرلری

میخایلوویچین محاکمه‌سی

بلگراد محکمه سینده میخائیلوویچ استنطاق اولوندان زمان اونین زیردست فرماندهینه مخابره ایتدیگی تلگراف محکمه ده قرائت اولونمشدر بو تلگرافدا بئله یازیلمیش ایمیش که کمونیستلر علیهنه جدا مبارزه ایدین و لازم اولان یئرلرده خلقی محو ایتمك ایچون تیفوس میکروبی ایشله دین وهابئله خائن میخائیلوویچین بو گونکی محکمه سینده اونین فرماندهلریندن بیریسی نین مکتوبی قرائت اولوندی بو مکتوبدا فرمانده گزارش ویریبدر که میخائیلوویچین قوشونلاری مسلمانلارین بیرچوخ کندین ویران ایتمیش و ۳۰ مین نفره دك آرواد کیشی و اوشاق اولدوروبلر.

محاکمه ده حاضر اولان روزنامه مخبرلریندن بیری یئنه یازیر که محاکمه زمانی پرده دالیندا سوویت اتفاقی علیهنه گورولن خائنانه ایشلرین اوستوندن ایندی پرده گوتورولور، یوگوسلاوی کارگر و

مصر و آمریکا آراسیندا تجارتی مناسبات

آمریکا خارجی ایشلر وزیرلیگی نین بیلدیردیگینه گوره مصر و آمریکا آراسیندا مهم بیر قرارداد امضا اولونمیشدر عین قرارداد اوزره بو ایکی اولکه آراسیندا هوائی ارتباط یاراتماق و ایکینجی ایسه مصرده آمریکا تجارتی مال‌لارینین ساتیلماسی‌در.

آمریکاداکی ارمنی‌لرین امنیت شوراسینا مراجعتلری

آمریکادا ارمنی‌لرین حقوقندان دفاع ایدن کمیته بیرلشمیش ملتلر تشکیلاتینا بیر پیام گوندرمیش و اوندا دییلیر که ارمنی‌لر مسئله‌سی ـ تیزلیکله حل اولونمالی و قارص ـ اردهان ـ طرابزان ـ و ارضروم ایالتلری سوویت ارمنستانینا ملحق اولونمالیدرلار.

مجارستاندا بیر فاشیست تشکیلاتینین کشف اولونماسی

مجارستان روزنامه‌لرینین یازدیغینا گوره اورادا سیاسی اداره رئیسی روحانی و طلبه‌لردن مرکب بیر فاشیست تشکیلاتی کشف ایتمیشدیر

اکینچیلری محاکمه‌نین نتیجه‌سی صبرسیزلیگه گوزله یرلر.

سوویت اتفاقیندا ماکسیم غورکی ایچون خاطره گونلری

نچه گون قاباقدان بویوك روس یازیجیسی آلکسی ماکسیم غورکی وفاتینین ۱۰ نجی ایل دونومی مناسبتیله بوتون سوویت شهر و کندلرینده خاطره مجلسلری برپا اولونمیشدر ـ لنینگراد ـ مسکو ـ کیف تماشاخانالاریندا حاضر آیری شهرلرده ماکسیم غورکی‌نین پیه‌سلرینین حاضرلانمیش نمایشلر تماشایه قویولمیشدر.

سوویت تیاتریندا

سوویت دولت تیاتروسی انجمنی طرفیندن معروف انگلیس یازیجی‌سی برنارد شووین تولدینین ۹۰ ـ نجی ایل دونومی مناسبتیله بیر جلسه تشکیل اولونمیشدر.

ماروزولار بو جلسه‌ده بیر نطق سویلمیش و اظهار ایتمیشدر که برنارد شووین سوویت تیاتروسیندان اولوب و ان قدیم دوستلاریندان اولوب و اونین پیه‌سلری مکرر مسکو تیاترلاریندا تماشایه قویولمیشدر.

علی‌اوغلی

یا منه وئرن آللاه — یادا بو اوتوموبیل‌لره!

بولداشیم دالیدان منی دوتدی، — آخا، پیاده روایله گئت اوتوموبیل لری گورمیرسن‌می؟ دیدی.

آخی قارداش منه نه؟ منه نه باخ من پیاده رودان گئدیرم، گئتمه‌دیم، لاپ خیاوانین اورتاسی ایله گئده‌جگم بس اوتوموبیل ده تورموزی نه ایچون دوزه‌لتمیشلر؟ شوفرین جانی چیخسین منه باخیناقیجاغین سا. خلاسین، منیم که باخ لوتول دان موتول‌دان هئچ بیر اورخوم یوخدر.

یا منه وئرمن آللاه — یادا بو اوتوموبیل لره!

اوو … اوو … اوو …

شوفر بیری دای باشدان‌ـ چیخدن ایله‌دی، هی سیقنال ووروور. اوو.. اوو … هه، ندر؟ بابا من یا. شیمی آشاغی سالیب یولوم ایله گئدیرمم دای، بیر آز صبر ایله‌قوی من اوزاقلاشیم سونرا سن دووور. سان خیاوان دوورور. دای خلق خیاوانیندا ایراحات — فراحات یول گئتمه‌رکن سیقنال ووروب خلقین چورتین پوزماق نه حساب در؟ دیمك واجیبدر اگه سن خیاوانین آراسی ایله گئتمه سن؟ گوریرسن که تك من ده بیام — بوتون شهر اهالی پیاده رولاری قویوب آسوده خیاوا وانین آراسی ایله یول گئتمکده‌درلر.

اما اگه سن هی سیقنال وئریرسن: اوو … اوو … باخ دوتاق اوو … بو یول نه اولسین؟ نیه قویمورسوز بیر آز خیاواندا دولانیب هوا یییك؟

نه‌یم می دیسوز — من سیقنال زاد دوشونموروم …

یا منه وئرمن آللاه — یادا بو اوتوموبیل لره!

ایلانین زهله‌سی یارپیزدان گئدیر — هر یئرده گئتسه گورمز اورادا یارپیز گوگه‌ریب.

حسابی‌بیر آدکیمی، بیرلورده کیمی خیاوان ایچینده یول گئتمکده‌یم نظمیه ماموری گورمیر. — آقا پیاده رو ایله تشریف آپارون! دی‌یر.

بابا! باخ منه نه مربوط در؟

به‌یم بیلمیرسن که یولون اورتاسی ایله گئتمك منیم عادتیمدر؟ دی گوروم من سنه حق اوکاه وئر. میشم که منه یول گوسترسن؟ خیاوان آللاهین خیاوانی‌در، اباق دا — ایچ دا منیم‌دیر. گئدیرم چوخ دا یاخشی ایلیرم …

اسندی دوشونمون؟ یوخسا خیال ائدیرسن که من اوتول‌لاردان قورخا جیغام؟ آی ماشاءالله … ایندی که بئله اولدی یئریمدن ترپشمیه جگم.

یا منه وئرمن آللاه — یادا بو اوتوموبیل لره!

هئچ اوقدرده واجب دییل که بو آقا شوفرلر آداما تهره‌توند ائده‌سینلر، بابا! سیز حقوق‌آلیر. سوز و مجبورسوز که آدام اولمایا. ندا اوتوللاروزی سوره‌سوز. منیم کیمی آداملار دا اولانده تورموز ائده‌سوز — اوکه منی دیسوز — باخ خیاوانین آراسی ایله گئتمگیمی ترك ایتدیره بیلمه‌سوز، اوکه توزگه‌لر در، توزلری بیلر، ماشین اونلارا توققوشارسا اورا گوتوروب مریض‌خانه‌یه آپارارلار — اودا یاخشی اولدیغی‌دان سونرا صدقه وئررو، خالقا دیه‌رکه: لاپ آللاه قورتاردی ها! و سونرا یوز وئره‌وئره قوهوم لارینین ایولرینه اوتورماغا گئدر. اوکه شوفر در — جهنمه — گورا که! قوی گئتسین زنداندا جانی چیخسین. شوفرین جبه گئتمه‌گیندن قورتری بو یول خیالون وار در که بیز خیاوانین اورتاسی ایله گئتمییك؟ تنز — تنز دی یادوندان چیخار! بیجورسوز لر منیم قولاغیما گیرمز …

یا منه وئرمن آللاه — یادا بو اوتوموبیل لره!

دووورر …

هه، نه وار؟ ماشین اگه توره‌ول ائده‌دی که منده دئییم گوروم سن نه اولوبدر؟ شوفر آشاغی دوشرد یئنه ده حرصلنیب که اگه بیل بو آدامی ساتین — ساتین آلیبدر — بابا! یولدر گئدیرمم دای، سنون حقه حقون یوخدر منی باسدیراسان، دی، خوب! نیه خالقا مزاحم اولورسوز؟ نجه قویمورسوزلار آدام بیر آز راحت هوا یییه! دووور..

هه، نه وار؟ دیملی بیر یوز قدم اوپانلیدا ساخلاییب دوورر … دوور..

ایتمه سیدون قیامت قوپاردی.

گوزه‌له یونها! یئشیك ترلد. یریب گوز قورخرتماق لازم دییل من یئنه — یئنه زادلاردان قورخمارام و همیشه خیاوانین آراسی ایله گئده‌جگم، قوی شوفرلر گئتسین زنداندا قالسین. آنجاق هیچکسین حقی یوخدر که منه یول — قوندم گوسترسین …

یا منه وئرمن آللاه — یادا بو اوتوموبیل لره! …

گونلومیله سئوال‌جوابیم ..

گوزل! بلی دی گوروم یاره بس‌هاچان گله‌جك؟
مگر نیه؟ — فراق — نیدر؟ قدیمی کمان گله‌جك

§§§

دونن دیدین گله‌جك، دوزدیدیم. مگر نولدی؟
سیز یاداما!. نه ایدیم؟ — قلبینه توان گله‌جك

§§§

به سن دیدین؟ ننه؟ — هجر یار قورتاردی.
دیدیم بلی — هانسی بس؟ — ایلمه قان گله‌جك

§§§

نجه اولدی بس؟ نه‌بی؟. آخر دونن که مژده‌لرون
غم ایتمه!. بس نه ایدیم؟ گوزله شادمان گله‌جك

§§§

بوبیور گوردوم! نه دیئیم؟ وصله بس هاچان چاتارام
هه صبر ایله! نه قدر؟ چرخ یاخین زمان گله‌جك

§§§

نه مشکل ایشدی. نه ایش؟ انتظاریله یاشاماق.
فراقه دوز!. اولوردم جسمینه روان گله‌جك

§§§

صبایه سویله! — نه‌یی؟ بو پیامی عرض ایتسین
کیمه؟ اونا که، ویره خسته جسمه جان گله‌جك

§§§

او کیمدی؟ رهبریدر جمله قهرمان ائلیمین
هه یوخسا پیشه‌وری؟.. اولما یاغری قان گله‌جك

§§§

دیدین. مگر نه دیدم؟ ایلمه قان بایل!..
دیدیم هه یاخماقا بو باغه باغبان گله‌جك

§§§

مگر سرابه گلرمی؟ یاسی بلی نه عجب؟..
سرابی قیلماغا — نه؟ — رشك گلستان گله‌جك

§§§

نه دور وظیفه بیزه؟ — سال منی قدملرینه
نچون؟ — اوبیوردیزی ایتسه جنان گله‌جك

§§§

امینیه گوره سنی توجهیله باخار؟ ….
نه تك سنه، هامو افراده مهربان گله‌جك

سراب — س — امینی

حرمتلی شهراهالیسی!

خیابانین اورتاسی ایله حرکت ایتمه‌یین، یالنیز پیاده رولاردان گئدین، بئله‌لیکله اوتوموبیل‌لرین و سایر نقلیه وسائطی ایله توققوشما خطریندن حفظ اولاجاقسیز.

۱۲نجی عصرلرده آذربایجان

— ۱۸ —

یورادا تصویرایدیلن آذربایجان طبیعتی حتی ۱۲نجی عصر شاعرلری ایچونده نمونه اولموشدر.

خطائی‌نین (معناه) مقدمه‌سینده وئردیکی بهاریه حیثین مشهور غزلینده کی طبیعت تصویر لری اطرافلا علاقه‌دار در.

شاعرین گونش مرشیه، قیزیلیزی یا قوت دیمه‌سی، قمریلرین چنار اوسته اوخوماسی، موسیقی ایله مقابله ایتمه‌سی گولون آچیلماسی گولوم‌سه‌ین هوست اوزونه بتره‌مه‌سینی، سحر یئلینی گلزارین مشطه‌سی آدلاندیرماسی، داغلاردا قار اریمه‌سینی گللرین چیچکلرین آچیلماسینی باجاریقلا ترنم ایتمه‌سی شاعرین طبیعت گوزه‌للیکلرینه مریفتلدوزیدیینی و یوکسك بدیعی ذوقه مالك اولدوغونو آیدین گوستریر.

قطران تبریزی اوز شعرلری ایله ساماپلر سرایندا یوکسلن غزنویلر دورنده کی کلاسیك ایران شاعرلریندن فرقلنیردی‌مش، و فارس شعری ناصر خسرو علوی (قطران چوخ گوزل شعرلر یازیرسردی، آنجاق فارس دیلینی یاخشی بیلیردی.) دیمکده حقلی ایدی. چونکه قطران و اونون یولونو دوام ایتدیرن، یاخین شرقده خدرسی ادبی مکتب حالتی آلان گنجه، شیروان شاعرلری اوز ملی خصوصیتلرینی، آذربایجان دیلی و خلق ادبیاتینین خصوصیتلرینی شعرلرینده جانلاندیردیقلاری زمان اونلارین بدیعی افاده طرزلری کلاسیك ایران شعریندن فرقلنیردی.

موضوع آذربایجان خلقین تاریخی ایله علاقه دار ایدی. تصویر اولونان حادثه‌لرین چوخوسونو باشقا خلقلر یاخشی آنلایا بیلمیردیلر. شاعرلرین چوخی کلاسیك ایران شعرینین معنوی خصوصیتلرینه رعایت ایتمیردیلر.. بوتون بونلار فارس دیلینده یازیلماسینا باخمایاراق آذربایجان شعرینین خصوصی بیر یول ایله انکشاف ایتمه‌سینه سبب اولموش ایدی که بو یولون ایلك بویوك نماینده‌سی قطران تبریزی ایدی.

قطرانین یاراتدیغی ادبی مکتب ابوالعلاء گنجوی و اونون تلامیذی معاصرلاری طرفیندن دوام ایتدیریلمیش در.

ابوالعلاء گنجوی

ابوالعلاء گنجه‌ده دوغولموش تحصیلینی ده اورادا آلمیشدر هیئت هندسه، طب علملرینی درندن اویرنمیش اسلام فلسفه‌سینی یاخشی منیم‌سمیشدر.

او شعرین قانون و قاعده‌لرینی درندن تدقیق ایتمیشدر. شیروان شاهلارین سرایندا (ملك‌الشعراء) (شاعرلر پادشاهی) آدینی آلمیشدر. بو دورده یئتیشن صنعتکارلارین چوخوسی ابوالعلاءنین شاگردلریدر اونون خاقانیه یازدیغی بیر شعرده:

آراندان چیخمیشام آتیش یاشیم وار.
اون آلتی ایل توتدوم شیرواندا قرار.

دیمه‌سی خاقانینین مشهور بیر شاعر اولدوغو دورلرده ابوالعلاءنین اون آلتی ایل سرایدا یاشامیش اولدوغونو گوستریر.

دیمك، او قیرخ دورت یاشلارینده شیروانا گلمیش و یارادیجیلیغینی سرایدا دوام ایتدیرمیشدر. ابوالعلاءنین خاقانی وفلکی کیمی شاعرلاری تربیه ایتمه‌سینی اونون خاقانیه یازدیغی آشاغیدا کی مصراع‌لاردان آنلاماق‌ممکندر:

گوزوموزه ایشیق، هم اوغلوموزسان،
من ایسه هم استادین، همده قیناتان،
شاگردیم اولماغا گوستردین رغبت،
منه قیزیم وئردیم ایله دیم حرمت.
سنین هنرینه یول باغلامیشدیم.
سنین شاعرلیکده دیلینی آچدیم.
منی خاقانه من لوزوم گوستردیم.
خاقانی آدینی سنه من وئردیم.

ابوالعلاءنین شعرلریندن علمه ایلك چوخ آز نمونه‌لر یاپیلمش. بو شعر سرای قصیده سینین، سرای ادبیاتینین مدیحه‌لی دیلی ایله یازیلمیش سرای شعرینین ان یاخشی نمونه‌سی اولموشدور.

ابوالعلاءنین شاعرلیکی ایله برابر او، زمانکی ادبی حیاته، شعر صنعت عالمینه یانشماق ایتمه‌سیله اهمیتلیدر. بو شاعرلرین بیتمه‌سی گوستریر که آذربایجان خلقی یاخین شرق مدنیتی ایله‌ده چوخ یاخیندان علاقه دار ایمیش.

ابوالعلاء، معاصرلریندن بیرینین یازمیش اولدوغو هجوه، شاعرین فلسفه ایله‌ده چوخ ماراقلاندیغینی معین دینی فکرلری رد ایتدیگینی آچیق گوستریر. شاعر، هجوینی سرایا تقدیم ایتمیش و شاهین قرینیندا ابوالعلاءنی بله تقصیرلندیرمیشدر.

(او مرتد و دینسیزدر، مصحفین مصرلرینا اینانمیر، فیلسوفلارین اثرلرینی قرانا قارشی قویور.)

دوغرودور، ابوالعلاء سرایا یازدیغی قصیده‌ده بو فکرلرین افترا اولدوغونو، گوز گوروشلر طرفیندن اونا یالان ایلیشدیگی نیت ایتمك چالیشیر.

اداری اعلان

محترم آبونه چیلردن خواهش اولونور نوز آبونه پوللارینی اداره دفترینه پرداخت ایتسینلر.

ورزش جشنینده اشتراک ایدن ورزشکارلاردان بیر دسته

اعلان

آذربایجان [illegible]

[illegible]

اعلان

[illegible]

تحریر و حساب ماشینی

تحریر و حساب ماشینی هر دیلده و هر سیستمده آلماق و ساتماق [illegible] پارس بنگاهینه مراجعه [illegible]

ش ۱۳۰ ۴۰۲

[illegible]

اعلان

[illegible]

جوان ورزشکارلارین [illegible]

[illegible]

ماکسیم قورکی

بیر مای

(۱۹۰۶)

<۱>

[illegible]

تبریز رادیوسینین مخبری ایله

آقای پیشه‌وری‌نین مصاحبه‌سی

اول صفحه‌دن بقیه

و اکثریتی سایه‌سینده بوتون ایرانی ارتجاع بولیندان چکوب بزیم داخل اولدیغیمز یولا سالمالیدادر. دیمک آرتیق مملکت بیر یول یعنی آزادلیق یولیله گئدیر، یعنی آذربایجان روزنامه‌سینین بیرینجی نمره‌سینده میدانه‌سوردیگیمیز شرط بزیم قلعیمزه اورتادان چیخیر" بو صورتده بزیم ایران داخلینده آیری مستقل بیر حکومت یاراتماغیمیزا دلیل قالمیر، اوندان علاوه بیز تقریباً ایستدیکلریمیزی آلدیقلا برابر نه تک آذربایجاندا بلکه بوتون ایراندا آزادلیق و دموکراتلیق اساسینی اورتایا چیخارماغا موفق اولموشوق، اگر ملی حکومتی ساخلاماقدا اصرار ایتمش اولساق اوندا تازه آچیلان آزادلیق افقنی قارالیقلا غماسینا اوزوموز سبب اولوب و آلدیغیمیز موفقیتلری متزلزل ایده‌ریک.

بیز بو و بونلارجه آیری عللره گوره لوزخط حرکتیمیزی دگیشمه‌لی ایدیک.

خوشبختانه بو خط حرکتین آغیری ده ضرر. سیز قان توکمه دن عملی اولدی تازه خط حرکت فرقه تشکیلاتیمیزین گوجلنمه‌سی و خلقمیزین فرقه اطرافیندا داها محکم بیر صورتده تمرکز تاپماسی ایجاد ایدیر اونا گوره فرقه منیم تمام فعالیتیمی بو ایشه حصر ایدیلمه‌سنی لازم گورمیشدر ملی نهضتیمیزی وجوده گتیره‌ن اونا رهبرلیک ایده‌ن فرقه‌میزین صدرلیگی منیم ایچون تازه بیر شغل دگل ایدی و هیچوقت بو افتخارلی مقامدان کناردا اولمامیشام.

لکن ایندی مستقیم صورتده تشکیلاتی اداره ایتمک مسئله‌سی داها اهمیتلی اولدیغیندان آرتیق دولت ایشلری ایله مشغول اولماق اولمازدی - ایندی که شرایطده فرقه رئیسی‌نین دولت مستخدمی اولماسی فرقه‌نین حیثیت مقام و سیاستنه متناسب دگل ایدی. مادامیکه فرقه بتون ایراندا رهبرلیک ایدیجی حالا گلمه‌میشدر اونین بیر ایالتینده فرقه صدری‌نین والی‌لیگی متناسب بیر ایش اولا بیلمزدی.

مخبر - ایندی بیزیم قارشیمیزدا دوران ان مهم وظیفه هانکی در.

جواب - ایندی بیز اول نوبه ده گرک یرلی فرقه سازمانلارینی جدی صورتده نظردن گئچیروب و یرلی کمیته‌لری تجربه‌لی معلوماتلی فداکار وجدی ایشچیلر واسطه‌سیله تقویت ایده‌ک. صونرادا اون‌بشنجی مجلس انتخاباتیندا خلقیمیزین سئویب بگنیب ایستدیگی اشخاصین انتخاب ایدیلمه‌سی ایچون زمینه حاضرلیاق: عین زماندا مبارزه نتیجه سنده الده ایتدیگیمیز موفقیتلری ساخلاماق وسائلینی تامین و باشلادیغیمیز بویوک اصلاحات نقشه‌لرینی عملی صورتده ادامه ویره‌ک.

سئوال - سیز حکومت ایشلرینه رهبرلیک ایده‌جکسوز یا یوخ؟

جواب - بوچوخ باریک بیر سئوالدر. من حکومت ایشلرینه مداخله ایتمک فکرینده دگلم فرقه منه بئله وظیفه محول ایتمه‌میشدر لکن من ایالت انجمنی‌نین عضوی اولدیغیم ایچون فکر ایدیرم دولت ایشچیلرینه معنوی جهتدن مساعدت ایتمگه امکانیم اولاجاقدر. بوندان علاوه آذربایجاندا گورولن ایشلرده خلقمیزین رهبری اولان دموکرات فرقه‌سندن خبرسیز چالیشماق ایسته‌ین دولت ایشچیسی اولا بیلمز - فرقه و خلق نوز انجمن لری واسطه‌سیله بتون اداره‌لرین فعلیتینه نظارت ایده‌جک و اونلارا مستقیم صورتده دستور ویره‌جکدر بو ایشده فکر ایدیرم منیم فرقه صدری اولدیغیم ایچون نظریمین تاثیری اولاجاقدر.

سئوال - عمومیتله سیز بو موافقتنامه‌یه نه جور قیمت ویریرسیز؟

جواب - من بو موافقتنامه‌نی آذربایجان و ایران خلقی ایچون بویوک و تاریخی بیر انقلاب و تحولین باشلانماسی حسابیله امضاء ایتمیشم. منیم موافقتنامه‌نین تنظیم و قبولینده مستقیم دخالتیم اولدیغی ایچون چالیشمیشام بو واسطه ایله خلقمیزین آرزو و آمالی تامین ایدیلمیش اولسون بونا من اوره‌کدن اینانیرام و امید ایدیرم فرقه‌میزین محکم اراده‌سی و سونمز ایمانی سایه‌سینده بو واسطه ایله الده ایتدیگلریمیزی ساخلایب اونلاری داها مکمل بیر صورتده ادامه ویره‌ک. موفق اولاجاییق. بونا گوره منیم دولت ایشیندن امتناع ایتمگیم نهضتین گئدیشینده مؤثر اولا بیلمز و بو کناره‌گیرلیک معمولی استعفا هیچ جهتله اوخشاماز.

روس خلقینین بویوک صنعتکاری

ماقسیم غورکی

اول صفحه‌دن بقیه

پارلاق دوریندکی منتجه اثرلریندن بیری در. بو اثرده ره‌آلیست غورکی آرتیق ایلک‌رو. مانتیق حوسلریندن اوزاقلاشمیش، اجتماعی برابرسیزلیگین، اجتماعی عدالتین کوکلرینی آچیق ره‌آل، حقیقی و جانلی اوبرازلاردا گوستریر غورکی داها سونرالار اثرلرینده بویوک مهارتله اطاعتکار وارادسیز خیاللاری تصویر ایتدیگه باشلاییر. خیاللارین تصویرلری یازیچی‌نین یارادیجیلیغیندا اساس بیر تر دوتور اونون خیاللارا بسله‌دیگی مناسبت تمام معاسیله اونلارین آزادلیق اوغروندا مبارزه‌ده اشتراکلاری ایله علاقه دار ایدی.

«میشانلار» ((یاریارلار)) و ((داچیکلر)) اثرلرینده صنعتکار ترلر قورولوشوندا گی خیاللاری تصویر ایده‌رک، اونلارین بیروزوآزیا اخلاقلارینی افشاء ایدیر و اونلاری دموکراتیک متفکرلر اوغروندا جدی مبارزه‌یه چاغیریر. او، روس خلقین و اونلارین وطن‌لرینین آزادلیغیندا و دنیانین اره‌لیده گیدن تراکتلار سوسیه‌سندن داها یوکسک مرتبه‌یه چاتماسی اثرینده روس خیاللارینین رولونی بویوک بیر مهارتله اوخوجویا چاتدیریر. او، مختلف اثرلرینده حکملر او سرازلاری یارالانماق مبارزه‌ده آوردیجیل و محکم اولمایان ارادسیز خیاللارا عصیان ایدیر، عکسینه اولاراق خلقین اوغروندا محکم اراده ایله چاریشان خیاللاری تعرفله‌یر و اونلاری روس خلقین گله‌جک آزادلیغینین مبارزلری کیمی بروزه ویره‌رک دییر:

«سیز بویوک روس خلقینین قالعیندا الینیزده‌شل ایله گیده‌رک اونلاری ایشیقلی بیر دنیایه گتیریب چاتدیرمالی سینیز!»

۱۹۰۶ نجی ایلده ماقسیم غورکی «آنا» اثرینی یازدی. آز بیر زمان ایچینده بوتون اوروپا دیللرینه ترجمه ایدیله‌رک دنیانین بوتون آزادلیق سئوه‌ن خلقلری‌نین ان ایستکلی کتابلاریندان اولدی. مولف بو اثرینده زحمتکش صنفینین وظیفه‌لرینی و اونون اجتماعی قورولوشداکی رولونی تصویر ایدیر. آرتیق بوردادا آزادلیق سئوه‌ن کتله‌لرین ترار قورولوشونا قارشی آپاردیقلاری کتله‌وی مبارزه‌نین گنیش بیر صحنه‌سی ویریلمیشدی.

بو اثر غورکی‌نین یارادیجی‌لیغیندا سیاسی مبارزه متفکره‌لری داشیمالا درایر بدیعی‌لیک اعتبارایله‌ده بیرینجی یئر دوتور. یازیچی بویوک مهارتله و گوزل اصول ایله ایشچی صنفینین آزادلیق ایشی اوغروندا کی عمومی مبارزه‌لرینی تصویر ایدیر.

بئله‌لیکله بویوک صنعتکار ماقسیم غورکی زحمتکش کتله‌لرین آزادلیق اوغروندا اوزون مدت آپاردیقلاری مبارزه‌لرین بدیعی بیر ادبیاتی‌سی کیمی ترل مهارتلی قلمی ایله روس و دنیا ادبیاتیندا یئنی بیر جریان و مدرسه یارادیر.

او، ادبیاتی سیاسی مبارزه ایله بیرلشدیریر و آزادلیق اوغرونداکی مبارزه‌لری مختلف اوبرازلارلا اوخوجولارا چاتدیراراق اونلاردا ترز عمللرینه قارشی ایمام و مثبت نتیجه‌لر حسی اویادیر و تربیه ایدیر.

غورکی روس ادبیاتیندا یالنیز پرولتاریانین دنیا گوروشونون بیر بدیعی افاده‌چی‌سی اولاراق گلمه‌دی، او، عین زماندا پرولتار ادبیاتی فورملرینین ایلک تشکیلاتچی‌سی اولموشدور.

او بو دوره‌لرده جوان یازیچیلار حاضرلاییر، اونلارین یارادیجیلیق استعدادلارینی، آزادلیق اوغروندا مبارزه‌نی عکس ایتدیرمه‌ن بیر آینه‌یه چه‌ویریردی.

غورکی همان جوان یازیچیلارین ایلک مجموعه‌سینده اشتراک ایده‌ن مولفلره مراجعتله یازیر:

«بیر زمان تاریخ، سیزی ۸-ایل ارتجاع دوریندن چکدیگینیز زحمت و ایندیگینیز مبارزه‌لری بوتون دنیا پرولتاریاسینا سویله‌دیکده زحمتکش دنیاسی سیزین حیاتی فعالیتینیز، روحیه‌نیزداکی آیقلیق و اراده‌نیز قاباغیندا حیران قالاجاقدر. بلکه سیز اوزونوز بئله تعقدر چوخ ایشلر گوروش اولدیغونوزی دوشونمه‌میسینیز و گوره‌میرسینیز.

لاکن روس خلقینین گلجک نسلی و بوتون آزادلیق سئوه‌ن خلقلر، شبهه‌سیز یئنی دنیا مدنیتی اوغروندا مبارزه ایچون سیزدن بویوک فورملر آلاجاقلار».

ماقسیم غورکی بئله فکرلرینده یانیلمادی، او دوریده‌کی ادبیات آزادلیق نسل‌لری کیمی بوتون مبارزلرین ازبری اولموشدی.

چوخ چکمه‌دی بویوک و دهشتلی قرتینالاردان کئچیره‌ک ولادیمیر ایلیچ لئنین‌نین مزده‌سی روس خلقینین آزادلیغی ایله نتیجه‌لندی. روس آزادلیغینین سسی کئچیش ترار روسیه‌سینین خیرمنلرینی تولکه‌لرینه‌ده چاتدی.

بویوک روس خلقینین کومگیله ایندیکی چوخ ملتلی سووئت خلقلری ابدی اولاراق ترار ظلمیندن خلاص اولدولار.

بویوک صنعتکار ماقسیم غورکی یئنی قورولوشدا سووئت دولتینین ایلک گونلریندن باشلایاراق جوان سووئت ادبیاتینین انکشافی یولوندا بویوک ایشلر گوردی.

سووئت مدنیتینین بوتون ساحه‌لری بو بویوک صنعتکارین اطرافیندا مرکزلشمیشدی.

غورکی بلاواسطه عموم اتفاق یازیچیلار جمعیتینه رهبرلیک ایله‌یردی. همین دوره‌ده او، جوان یازیچیلار قادرولارینین یئتیشدیریلمه‌سینده بویوک رول اوینایردی.

او ادبیاتدا انقلابی ره‌آلیزم پرینسیپلرینی انکشاف ایتدیره‌رک سوسیالیزم قورولوشچولارینی گنیش سووئت ادبیاتیندا مختلف اوبرازلارلا و ماهرانه اسلوب ایله اوخوجولارا چاتدیریردی.

ماقسیم غورکی خیردا ملتلرین ادبیاتینداکی انکشافه چوخ نظر یئتیریردی.

او خیردا ملتلرین استعدادلی یازیچیلاری ایله مرحلهیردی.

اونلارین انکشاف یوللارینی آختاراراق، اونلارا بیر آتا کیمی قایغی‌جیله ییردی.

هیچ تصادفی دگل که، روس خلقینین بویوک صنعتکاری آذربایجان خلقینین گورکملی دراماتورقی جعفر جبارلینین یارادیجیلیغی ایله مرحله‌ته‌رک، جعفر جبارلینی عرفین عکسوری آدلاندیریبشدیر.

ماقسیم غورکی نه اینکه سووئتلر اتفاقیندا بلکه بوتون دنیادا تورلرنگین یارادیجیلیغی ایله تانینمیشدیر.

او دنیا ادبیاتینین بویوک بیر صنعتکاری کیمی بروزه ویریلمیشدیر.

ماقسیم غورکی‌نین یاخین دوستی فرانسه خلقینین بویوک و گورکملی صنعتکاری «رومان روللان» غورکی‌نین یارادیجیلیغینا بئله قیمت ایندیریر:

«روس خلقینین آزادلیق مبارزه‌لرینی عکس ایتدیره‌ن ماقسیم غورکی‌نین یارادیجیلیغی بشریتین و بوتون دنیا آزادلیق سئوه‌ن خلقلرین گلجکین مبارزه‌لرینده ده نوزه‌نی حس ایتدیره‌جکدر.

اوروپا خلقلرین گورکملی رهبرلریندن «دوله‌رئیس اپاروودی» «غورکینی بیزمکیلردن آیرمیرق او بیزیمدیر» دیه اونین دنیانین باشقا خلقلری اچره‌ بیلمه‌اولان اهمیتینی بیلدیریبشدیر.

ماقسیم غورکی کیمی بویوک استعدادلی صنعتکار نه اینکه روس خلقینین حتی بوتون دنیا خلقلرینی حیرته گتیریر، دیه مشهور یازیچی آناتول فرانس غورکی‌نین یارادیجیلیغینا قیمت ویرمیشدیر. «مارتین آندرسن نکسو» غورکی‌نین یارادیجیلیغینی ابد ایده‌رک دییر:

«یئنی روسیه ایله بیرلیکده ماقسیم غورکی‌نین یارادیجیلیغی یئنی دنیانین یارانماسیندا جانلی بیر نمونه اولمالیدر».

غورکی‌نین اثرلری دوغروداندا آزادلیق سئوه‌ن خلقلرین یئنی دنیا اوغروندا مبارزه‌لرینین بیر سلاحی کیمی ایشله‌نیلمکده در. سووئت ادبیاتینین انکشافی اوغروندا مبارزه دوریلرینده یازیچی، اوخوجولاری یئنی حیاته سیاسی آیقلیغا و آزادلیق دشمنلرینه قارشی مبارزه‌یه چاغیریردی.

غورکی فاشیزمی عموم دنیا مدنیتین و آزادلیغین کسگین بیر دشمنی کیمی قمچیله‌ییره‌رک گله‌جک مبارزه‌لرده منین وقهرمان اولماغی اوگره‌دیردی.

او، اثرلرینین بیرینده (دشمن تسلیم اولمازسا، او محو اولونمالیدر) دیه تسلیم اولمایان دشمنه قارشی آمانسیز اولماغا چاغیریردی. آلمان فاشیزمی ایله کسگین دوروشمالاردا سووئت خلقلرینین قهرمان اوغوللاری ماقسیم غورکی‌نین ترلی اوبرازلاریندان الهام آلاراق ترل داهی یازیچیلارینین آرزوسینی دوشمنه قارشی آمانسیز اولماق تعلیماتینی دیقتلرینده توتوب آلمان هجومچولارینی گئرییه ساریرلار و بویوک داهی و سرکرده‌لری ژنرالیسیموس ستالینین رهبرلیگی آلتیندا غالب گلدیلر.

بویوک روس یازیچی‌سی و صنعتکاری ماقسیم غورکی‌نین مبارز اوبرازلاری سووئت خلقلرینی یئنی انکشافه و غلبه‌لره ایندیگه چاغیراجاق و آزادلیق سئوه‌ن دنیا خلقلرینین قهرمان مبارزلری ایچون بیر الهام منبعی اولاجاقدر.

(صونرا)

۱۰ ب

داخله خبرلری

اول صفحه‌دن بقیه

بو ایجلاسدا شهر قومیته‌سینین تبلیغات مدیری آقای جاد نیکو تبلیغات قومیسیونی طرفیندن قرار آلینان ایکی آیلیق ایش پلانی حقینده گنیش سوزلرده معلومات ویردیلر بو ایش پلانینی عملی ایتمک ایچون لازمی قرارلار آلیندی.

تبریز شهر قومیته‌سی تبلیغات شعبه‌سینین آذربایجانین سایر شهر قومیته‌لرینین تبلیغات شعبه‌لری ایله سیخی علاقه ساخلاماسی خصوصیندا

۲۷ر۳ر۲۵ده تبریز شهر قومیته‌سینده تشکیل تاپان تبلیغات شعبه مدیرلری و حومه دیوار غزیته‌لرینین مسئوللاری ییغینجاغیندا قراره آلینان ایکی آیلیق ایش پلانلارینین ان مهم ماده‌لرینده‌ن بیرسی ده بو دور که تبریز شهر قومیته‌سی بوندان سونرا گرک بوتون آذربایجاندا فرقه ایشلرینی قاباغا آپارماقدان اوتری فرق قسماده قدلیته گیچسین بونا گوره‌ده سایر شهر تبلیغات شعبه‌لری ایله سیخی رابطه ساخلاماسینی لازم بیلیب و بو خصوصدا مرکزی قومیته‌نین نظر دقتینی جلب ایده‌ندن سونرا بیرینجی نوبه‌ده آذربایجانین قوجاق یئوری اسماعیل محمد علی زاده‌نین یازدیغی (عاشق وطن و قیزیل بایراق اوردو) آدینداکی سرودلارینی نوتالاری ایله بیرلیکده آذربایجان شهرلرینده فرقه تبلیغات شعبه‌لرینه گوندرمه‌گینی تحت قراره آلیندیر.

سووئت کتاب مغازه‌سینده

(ستارخان خیابانی)

دیوان ابوالقاسم لاهوتی

ساتیشا بوراخیلمیشدر